

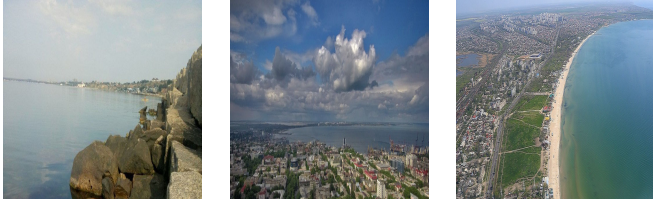
В. М. Коморін, Ю. М. Диханов, Є. К. Полежаєв, С. П. Ковалішина, О. Г. Качалов

Одеська затока

ОДЕСЬКА ЗАТОКА – затока у північно-західній частині Чорного моря. Має підковоподібну форму. Омиває пн.-сх. та центр. частини Одеси і (частково) пд. частину Одес. р-ну Одес. обл. Знаходиться між мисами Ланжерон і Пн. Одеський. Шир. 9 км, довж. берег. лінії бл. 15,5 км, площа 38 км², середня глиб. 9 м. Береги високі, обривисті, абразійно-зсувні, згодом переходять у низькі, піщано-черепашкові. Дно переважно піщане. У пн.-зх. частині від затоки пересипами відокремлені Куяльницький лиман і Хаджибейський лиман. У геол. плані О. з. – еолово-делювіал. рівнина, частина Причорноморської низовини. Середньомісячні температури поверхні води протягом року за останні десятиліття коливаються від +2 °С взимку до +22 °С влітку (макс. – до +30 °С). Сольовий склад води О. з. залежить від процесів перемішування малосолоних вод Дніпровсько-Бузького лиману та Дністровського лиману з більш солоними водами відкритої частини моря. Середня солоність 12–15 ‰. О. з. мілководна, тому гідрофіз. процеси здебільшого визначені вітровим режимом. Течії в О. з. переважно вітрові. Хвильовий режим зумовлений мілководністю затоки і досить рідкіс. проходженням середземномор. циклонів, що викликають макс. хвилювання в цьому регіоні. Переважають хвилі вис. до 1 м (90 %), можуть перевищувати позначку 5,5 м. Взимку прибережні ділянки О. з. вкриті льодом (січень – серед. березня). З огляду на багаторічну тенденцію до потепління тривалість льодоставу помітно скоротилася, збільшилося число сезонів, коли льодові явища взагалі не спостерігаються. В О. з. – понад 50 видів представників іхтіофауни, зокрема деякі види бичків, іглиці морські, ошибені звичайний, минь морський. Відбуваються сезонні міграції риби (оселедець, калкан, мерланг, атерина, сарган, ставрида, кефаль, луфар, катран та ін.). Найбільше різноманіття іхтіофауни в О. з. спостерігається наприкінці літа – початку осені, коли зростає корм. база у прибереж. водах, що поповнюється також за рахунок біоресурсів із відкритих лиманів. В О. з. виявлено до 200 видів мікроводоростей, серед них переважає діатомово-динофіт. комплекс. Періодично спостерігається «цвітіння» води, викликане масовим розвитком мікроводоростей, у зимовий період представниками діатомових, у літній – ціанобактеріями, в осінній – динофітових (іноді призводять до виникнення «червоних припливів»). Відомі найдавніші поселення біля берегів О. з. належали грец. колоністам (бл. 6 ст. до н. е.). 1792 на березі затоки розпочато будівництво мор. порту, а 1794 – міста Одеса, на честь якого названо затоку. Порт розташ. на пд. і пд.-зх. березі О. з., центр.

і сх. узбережжя зайнято пляжами, готел. комплексами, базами відпочинку, серед них – один із найбільших у країні дит. оздоров. таборів «Молода гвардія», де протягом року відпочивають діти молодшого і серед. шкіль. віку з усіх куточків України.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Ткаченко П. В., Хуторной С. А. Современный состав и тенденции изменения ихтиофауны прибрежных участков северо-западной части Черного моря // Экол. безопасность прибреж. и шельфовой зон и комплекс. использование ресурсов шельфа. 2001. Вып. 2;
2. Горячкин Ю. Н., Иванов В. А. Уровень Черного моря: прошлое, настоящее и будущее. Св., 2006;
3. Большаков В. Н. Изменчивость температуры воды у побережья Одессы в масштабах от года до получаса // Укр. гідрометеорол. журн. 2011. № 9.

Бібліографічний опис:

Одеська затока / В. М. Коморін, Ю. М. Диханов, Є. К. Полежаєв, С. П. Ковалішина, О. Г. Качалов // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-75189>. –
Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).